

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre . 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor.
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy em. területenként 8 fillér.
 Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
 Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
 Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
 Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A gyermekvédő egyesületről.

Debreczen, július 3.

Nagyfontosságú és nemes mozgalom indult meg városunkban az által, hogy gróf Degenfeld József főispán ur ő méltósága a f. hó 1-re egy értekezletet hívott össze városunk előkelő hölgyeinek és férfiai-nak bevonásával, egy gyermekvédő egyesület megalakításának és ezzel kapcsolatban egy városi lelencház felállításának megbeszélése végett.

A felebaráti szeretet magasztos eszméjétől voltak mindazok áthatva, kik ott megjelentek és egy gyermekvédő egyesület megalakításának és ezzel kapcsolatosan egy városi lelencház felállításának szükséges-ségét kimondották.

Tizenkét éve annak, midőn én e lap hasábjain egy gyermekvédő egyesület megalakítása érdekében felhívást intéztem a közönséghez e czim alatt: „Alakítsunk városunkban gyermekvédő egyesületet.“ Fáj-dalom, hogy ezen felhívásom akkor termőföldre nem talált, pedig ki sem tudjuk számítani, hogy mennyi szenvedő kised nyomorán segíthettük volna azóta és hány ártatlan áldozatot menthettünk volna meg.

Hazánk óriási gyermekhalandósága nemcsak a hatóságok, de a társadalom figyelmét is mindinkább magára vonja és ezen ártatlan áldozatok megmentésére már több helyen nemcsak felebaráti, de nemzetgazdasági szempontból is részint mozgalom indult meg, részint már mint egyesület áldásosan működik is.

Hazánk orvosstatisztikai kimutatásai szomorú adatokat nyújtanak a gyermekhalandóságra vonatkozólag. Az öt éven aluli halálozások az évi halálozásnak 50—51 százalékát teszik.

A gyermekhalandóságnak ezen ijesztő nagyságát főleg a törvénytelen, elhagyott és vagyontalan árva gyermekek idézik elő, kik részint az anyagi nyomornak, részint a czéltudatosan keresztülvitt sanyar-gatásnak lesznek áldozatává.

Igy van ez városunkban is. Mennyi gyermekélet és mennyi munkaerő pusztul el ez által!

A városi hatóságnak ugyan mindenkor főgondját képezte e szerencsétlen gyermekek életének megmentése és e czélból az 1885-ik évben a csecsemők és 7 éven alul ápolás végett kiadott gyermekek

tartásával járó kötelezettségekről egy szabályrendeletet alkotott, azonban a hatóságoknak ez iránybani gondoskodása a gyökeres baj orvoslására nem elegendő, feltétlenül szükséges ehhez a társadalom közreműködése és áldozatkészsége.

Nekem, mint hatósági orvosnak, gyakran volt alkalmam sajnálattal tapasztalni, hogy mily sok bajjal és nehézségekkel kell a hatóságnak megküzdeni, hogy egy közellátásra szoruló talált, elhagyott vagy árva gyermeket elhelyezhessen és ha sikerült is annak elhelyezése, a hatóságnak szomorúan kellett tapasztalnia, hogy a dajkaságba adott gyermek, a dajkaságba fogadónak édes gyermeke nem lévén, az minden hatósági ellenőrzés daczára is, czéltudatosan pusztított el.

Ennek megakadályozására fog szolgálni a felállítandó városi lelencház, melyben a közellátásra szoruló gyermekek ideiglenesen és csak addig helyeztetnének el, mig megfelelőbb, az egyesületi tagok által jól ellenőrzött, megbízható családoknál volnának elhelyezhetők.

A gyermekvédő egyesület czélja a város területén dajkaságban vagy egyébként elhelyezett törvénytelen,

TÁRCZA.

Egy debreczeni czivis utikalandjai Szegeden.

A debreczeni czivis előtt ma is több a becsülete az ekhóskocsinak. A régi török világban egész Konstantinápolyig ilyen magyar járművön utaztak a kommunitás által kiküldött nemzeti uraimék. Azért a konzervatív érzésű debreczeni czivis lenézi a vasutat. Méltán, mert az ekhóskocsiját azon csárda előtt állíthatja meg az utazó czivis vándor, melyeknek a kerekarcu csaplárosnéja neki leginkább megtetszik. Nem úgy a vasuton. Ott a masinista és a konduktor rendelkezik még a helyes polgártárral is. Attól nem is lehet eltérni. Vagy ha eltér az utas, annak lesz kitéve, mint egy debreczeni czivis, aki ma utazott el Szegedről a Herkules-fürdőbe. Ugyanis Czegléden vonatot tévesztett ez az érdekes polgártárs. A személyvonat helyett egy jószágszállító tehervonatra szállott föl, a mely Szegedre hozta a nemzeti urat, a kit ráadásul még meg is akartak büntetni a szigorú vasutas urak... E kellemtelensége azonban vig kalandoknak lön a forrása. A debreczeni czivis szegedi kalandjait részletezzük az alábbi esetekben. Fogadják jó szívvél.

(Miért indult a nemzeti ur a fürdőbe.)

A köszvény szaggatja a nemzeti ur balkezét. Ez a nehéz baj indította a nemzeti urat a nagy vállalkozásra, hogy vas-utra szállván, a Herkules-fürdőbe induljon. Egyszer birkát feresztett a nagy Hortobágyon a nemzeti ur, ekkor hűtötte így ki

a balkezét. Ekkor ragadta reá a gyötrelmes nyavalya. Mi nem is csodálható, mert még a birkák hasát is elesapta a tulhideg víz, noha meleg időt mutatott a híres Deli Mátyás batrométruma; már pedig a nagy Hortobágyon tudvalevőleg, az idő ahhoz igazodik. Ezuttal csulfának bizonyult a barometrum, de a mi kárt jószágban, emberben okozott a hideg fürdő, Deli Mátyás, a híres állatorvos helyrehozta. A birkáknál megszüntette a hasbajt, a nemzeti urat pedig a mehádiai „bányába“ rendelte Debreczen városának nagy hortobágyi háziorsosa. Nehezen adta reá a kövér fejét, hogy a Basahalmát elhagyja. Mert hát a debreczeni polgár a legkülönbnek, legmagyarosabb városnak ma is a maga fészket tartja. — Mi nem is csodálható, hisz a legvastagabb szalonna is ott terem... A Deli Mátyás tanácsára mégis elindul a nemzeti ur. — Előbb a testamentumát megíratta a Tordai Gábor fiskális ural. És mivel hallott arról, hogy Rózsa Sándorék itt lent a nagy Alföldön szokták volt megállítani és kirabolni a vasutat, körültekintő czivis magyar a summás pénzét elindulása előtt postán adta fel a Herkules-fürdőre. miként csak a régi betyárvilágban a kucpek és szappanosok szokták. A tarisznyát is sonkával, szárazkolbászszal és szüzdohány-nyal telerakván a nemzeti asszony, nagy keserves foházkodások közt elindult hát a nagy utra. Szerencsére a vonatot ezuttal nem állították meg és a czeplédi tévesztett főlzálláson kívül egyéb malérja nem történt. Sőt szegedi rövid tartózkodása alatt ugyan kiderült az elbusult nemzeti ur felett a vigalom napja. Ő ugyanis nemcsak kevély magyar, hanem felette szereti a gyomrát is. Gondolt hát egyet, mivel Sze-

geden már utjában anélkül is megakadt, a lóvasuton bedöcözött a Bitó János halász-koresmájába. Két okból, hogy megtekintse a várost, másrészt, hogy ama híres szegedi halpaprikással kellemeztesse a gyomrát, — amely halpaprikásnak Debreczenbe is elterjedt már a híre. Aztán a vasutnál utasították a Bitó János mester vendéglőjébe, ahol nem várt meglepetés érte. Bizonyos bus magyarok, Beck Pista polgárőrségi kapitány hadai tartottak egy szűkebb halpaprikás alkalmi ebédtanácsot. Midőn a czivis beköszöntött a Bitó uram belsőbb szobájába, Beck Pista menten szemet vetett a jókiállítású, jól táplált, telt tokás, tinószarvuán pedrett bajuszu magyarra, kinek ha tán öltözet nem is, de karakteres husos ábrázata menten elárulták ama város szülőltjét, hol a legvastagabb szalonna terem. Beck Pista, aki valami 30 év előtt Debreczenbe diákoskodott volt, menten felismerte a nem mindennapi megjelenésű magyarban Debreczen önérzetes szülőltjét. Szerfelett megörült a czimborának, hogy annyi sok idő után ime most szóbeszédet válthat egy pirosvérű, vástagnyaku muskotály czivissel, aki viszont a maga részéről örült meg a sarkantyus Beck sógornak. És noha azelőtt soha nem látták egymást, Hortobágy büszke neveltje elragadtatásában imigy kiáltott föl:

— Látom, egyforma igaz magyarok vagyunk, czimborá. Látom az ur is pödörve hordja a bajuszt...

Ezen bevezető szavak után került a debreczeni polgár a Beck Pista asztalához és lön nagy, nevezetes eseményeknek a szereplő alakja. Bitó János halászmester Jó Pálost lejtve hozta az első fogás halat. Ez halkoesonya volt.

árva, talált és elhagyatott, valamint a kór- és fogházakban levő első sorban debreczeni illetőségű szülék gyermekeinek elhelyezéséről gondoskodni és tagjai által az elhelyezett gyermekek felett felügyeletet gyakorolni stb. Célja továbbá ezen egyesületnek, egy lelenczház felállításának elősegítése.

Meg vagyok róla győződve, hogy mindazok, kik a felebaráti szeretet magasztos eszméjétől át vannak hatva, nem fogják megvonni ezen nemes célra törekvő egyesülettől sem közreműködésüket, sem áldozatkészségüket és itt első sorban is a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek kell jó példával elől járni, hogy ezen ugy felebaráti, mint nemzetgazdasági szempontból fontos egyesület áldásos működését mielőbb megkezdhesse.

Reményem teljes, hogy Debreczen sz. kir. város minden szép, jó és nemesért buzgó közönsége e nagyfontosságú kérdést mielőbb megoldja, hogy ezen, önhibájukon kívül könyörületreméltó kisdedeket a társadalomnak megmentse.

Debreczen, 1900. július 1.

Dr. Sárvány Gyula,
tiszti főorvos.

A szerb püspöki zsinat. A görögkeleti szerb püspöki zsinat, a melynek összehívását a szerb egyházi és világi körökben már a nyár elejére várták, mindt a K. É. jelenti, az őszig nem fog összeülni.

Az osztrák helyzet. Prágából írják: Az alkotmányos nagybirtokosság végrehajtó

bizottsága tegnap gróf Thun-Salm Oszwald elnöklete alatt ülést tartott, amelyben részt vett a bizottság tagjainak legnagyobb része, köztük dr. Baernreither volt kereskedelmi miniszter is. A bizottság behatóan megvitatta a politikai helyzetet, de határozatot nem hozott.

Tóth József tanár bucsuja.

Debreczen, július 3.

A maga egyszerűségében is mélyen megható jelenet volt az, mikor debreczeni főiskolánk agg professzora, Tóth József utoljára ült, utoljára beszélt a hosszú zöld asztalnál, ott a tanári szobában — kartársaihoz. Igen; a múlt hó 28-án d. e. tartotta az ev. ref. főgymn. tanárkar a lefolyt iskolai évben az utolsó rendes közgyűlését. Mikor az igazgató megtette a jelentéseket, s a tárgysorozatot letárgyalatott, felemelkedett a tanárkar nestora, az ősz Tóth József, hogy megköszönje a kollégáinak azt az igaz ragaszkodást, a kartársi szeretetnek és tiszteletnek azt az őszinte megnyilatkozását, melyről őt a tanárkar akkor, midőn nyugalomba vonulását bejelentette, jegyzőkönyvi kivonatban biztosította.

Az a férfiú, a ki szinte 50 éven át bizonyítja azt az ifjui tüzet és erőt, melyet benne utolsó éveiben is épügy csudáltak, mint mikor élte tavaszán volt, az a férfiú, ki a sors sok és keserves zivatara közt, mint erős tölgy állott, most a megindulástól remegő hangon mondta el bucsuját.

Beszédét egész terjedelmében ide ig-tatom:

„Miután e tanévvel az én tanárkodásomnak is bezárul az ajtója, kötelességemnek ismerem, szívem mélyéből fakadó hálás köszönetem nyilvánítani mindazon rólam való szíves megemlékezésekért és jó kívánatokért, mely tanárkari jkv. alakjában nekem megküldetett. Valamint ifju koromban a virágokat szerettem, azokat összegyűjteni,

megtartani mindig gyönyörűségemnek tartottam: a rólam való szíves megemlékezését a tanári karnak épügy megőrzöm öreg napjaimra. Most, midőn tanárkodásomnak végén állok, visszaemlékezem azon időpontra, mikor tanárrá lettem s most is elmondhatom, hogy az ifjui kor költői lelkesedésével léptem a tanári pályára s ezzel a lelkese déssel igyekeztem kezelni azt a tantárgyat, amelyet szerettem, a mathesist, költői lelkedéssel igyekeztem azt kezelni csaknem egy félszázadon keresztül és legnemesebb ambicióm volt megfelelni tisztességesen kötelességemnek, ezért nem lehet csudálkozni azon, annyi csapásai után a sorsnak, hogy elfeledkeztem arról, hogy az idő árja fejem felett elhaladt, hogy mint ember 77, mint tanár pedig csaknem 50 éves vagyok és a licet exemplis parvis pro grandibus uti, olyanformán jártam, mint XII. Károly avéd király, kit a pultovai ütközetből erővel kellett kivinni, mert a csata éltető eleme volt, a háboru életével volt összeforrvva és mikor kivitték is, visszafordulva bámult az elvesztett esataterre.

Fogadják hálás köszönetemet irántam tanusított jó indulatukért, kérem a jó Istent, hogy mentse meg mindnyájukat azon csapásoktól, melyektől engemet a sors meg nem kímélt és azon keserű emlékektől, melyeket nekem el kellett szenvednem. Adjon az Isten Önöknek erőt, egészséget, tanári pályájuk bevégezéséhez és adja az Isten, hogy nagyobb megelégedéssel végezhessek tanári pályájukat!

Engem pedig tartsanak meg nagybecsű emlékezetükben!”

Erre az ev. ref. főgymn. igazgatója a tanári kar nevében válaszolván, a következőket mondta:

„Kétségtelenül egy félszázad az ember életében akkor is hosszú és szép idő, ha azt az ember nem a közélet terén forgolódva tölti is el; de hosszabbnak s mindenestre szebbnek és tiszteletreméltóbbnak tűnik fel az az 50 év akkor, midőn azt egyetlen közintézetnek szentelve, folyton ifjukori lelkesedéssel, teljes odaadással, kötelességérzettel,

(A nemzetes ur nyilatkozik a pedrett bajusz felől.)

Midőn így helyet adott a társaság a debreczeni hités polgárnak, az jelentős nyilatkozatokat ejtett a pedrett bajusz felől. Dicsérte a Beck Pista kitünően pedrett bajuszát. Mert, ugymond, ha a magyar ember bármiféle maskarába öltözik is, ha pedrett a bajusz, mégis kitűnik a magyarsága. Biztatta a társaságot a bajusz kipedrésre. Felkínálta a bajuszpedrös iskatulyáját is. A Beck Pista kurucz társai megindultan használták a felajánlott bajuszpedrőt és tinószarv módjára kikunkorodtak a bajszok. A nemzetes ur a nótás kedvű Bitó János nyájas kedvét is bámulattal megdicsérte. Mondá:

— Szegény Bánki bácsi óta, az Isten nyugtassa meg, még nem láttam ilyen kedvemre való korecsmárost.

Hogy is ne! Hisz Bitó uram régi magyar korhely nótát dalolva, hegyesre kipedrett bajusszal, Jóó Pálos léptekkel penderedett a czivis elé.

(Mikor a czivis halat eszik.)

A debreczeni czivis ritkán eszik halat, sonka, kolbász, szalonna ez az ő legkedvesebb csemegéje. A nemzetes ur tehát ki; akarta élvezni a halmeműek minden fajtáját. A halkocsonya élvezetes elfogyasztása után nyomban megrendelte a többi halas fogásokat. És mivel még nem igen szokta meg a szegedi erős paprikást, úgy rendelkezett, hogy előbb tejfes kecsége süljön és utoljára maradjon a halpaprikás, mert saját nyilatkozata szerint, mikor Debreczenben halpaprikást főzetett, ha tejfesest nem evett előtte, mindig „igett tüle“ a gyomra.

Bitó ekép tájékozódván a debreczeni vendég kitűnő tulajdonságai felől, a fejlődési szakács önteltségével, sajátkezűleg készítette el a halpaprikást. Bitóné sógorasszony nem kevesebb érzéssel a tepertős

kurezinás turós csuszát, annál inkább, mert a csusza Debreczenben is kedvelt eledel. Remekelt még a sógorasszony ama híres szegedi fonott kalácsosál is, a melylyel a vőfélyek a palaczk nyakát szokták koszoruzni. Minden pompásan izlett a nemze es urnak, a kihez Bitó eme nem szokatlan kérdését intézte:

— Mit iszik a nagyjó nemzetes uram?

— Eesém, — így mondá a kerekhasu czivis — csakugy vagyok vele, mint a zeczezeri katona, amitül kérdeztik: Mi tesszik katona uramnak? Bor? Sör? Pálinka? Nekem mindegy, csak a mi sziditsen (széditsen), felelte a katonával a vastagnyaku czivis. Ezt hallva Bitó János, reágyujtott egy „nautára“. Ez sem utolsó nóta. Tetszett a czivisnek.

(A nagy borivó ember dicsérete.)

Igy hangzik a Bitó János nótája:

Életemnek vég óráját

Töltöm a korecsmába,

Onnat megyek egyenesen

Fel a menyországba!

Az angyalok is azt mondják

Főnt a magas égbe,

Uram est a jó borivót

Vedd a kegyelmedbe!

Tetszett ez a nóta a czivisnek. Azt mondta a nótára:

— In is olyan borivó ember vagyok, amilyenrül ezt a „nautát“ csinálták.

(A czivis körültekintett a városban.)

A jó ebéd után bemutatta Beck Pista a czivisnek a Sass-kávéházát, Tiszát, Európát, Ströblit, Prófétát. A Próféta sórháza megjegyezte, hogy Debreczenben űk is szoktak sörözgetni „Németh Andrásnál“, a Jobbágy meg a Kuczik saugorékkal... Midőn azonban elolvasta a kapu mellett a fölíratot,

hogy „Foljje Kapricsesz“, megbotránkozott rajta. Nem tudta mire vélni, miféle „nimet nyavalya“ ez... De mégis csak visszavágódott Bitóhoz. A Széchenyi-térről, a Stefánia-kioszkról, az ujszegedi ligetről is nyilatkozott, azt mondta:

— Szip! Szip! De micsoda ez a debreczeni Nagyerdőhöz kipest...

Egyen azonban megbotránkozott, hogy nem találta a színház mögött a csizmadiaszint. Debreczenben ugyanis a színház mögött kevélykedik a csizmadiatestület nagy, fehér áruháza. Ajánlotta is a törvényszéki palota mögötti üres telek felől, a mely a színház mellett fekszik:

— Minek ez az üres porta ide! Ide kéne ipíteni a csizmadiák színyit. Egyébként elismerte, hogy „szip Szeged város“, noha mégis csak különb a debreczeni „lufejű kis gözös“, mert az „süvőt és gözt“ okádik. Nem ilyen kondás túlökészó mellett szállítják a „vendiget“, mint Szegeden a lóvasuton.

(A debreczeni czivis a Hétválasztóban.)

Este megint halat vacsorázott a czivis többféleképen elkészítve. Bitó uramnak vannak ily szenvedélyes halevő emberei. Van olyan, a ki nyolcz napon át minden nap ötször fogyasztotta nála a halat... Tehát a jó halvacsora után, a hosszuszáru pipára rágyujtva, gondolt egyet Beck István. Javasolta, hogy a Veres Sándor daltársulatát tekintse meg a társaság. Igazi magyar dalos társaság ez. A czivis azonban nehezen mozdult, csak mikor megnyugtatták, hogy a Hétválasztóban is „tövintermett bort“ mérnek, ekkor indult el. Megdicsérte a Páva régi alacsony épületét. Ilyen helyen jó mulatni. Mert ő nem szeret a garádiesokon mászkálni. A Hétválasztó akáczó kertjébe beérve, fölvidámódott a czivis kövér piros arca. Mert ép egy csoport szép leányzó

tudomány és igazságszeretettel, egyszóval oly erényekkel és tulajdonságokkal, melyeket a tanítói állás kíván az embertől: épen a tanügyi szolgálatában töltjük el.

Tisztelt és szeretett kartársunknak ilyen 50 év jutott osztályrészül s ezek nevében mondhatom, nem tekinthet egyáltalában a vesztés hadvezér pillantásával és gondolatával vissza arra a csatatérre, a melyet oda hagyott. Hiszen a mióta ifjúkorában publicus preceptorként ez ősi intézetbe lépett és a mióta rendes tanárnak megválasztott: a Tóth József neve szájról-szájra járt, mint olyan tanáré, ki a tudományban való jártasságot és alaposágot élvezetes tanítással a tanítói szigor és fegyelmet s kötelesség-teljesítés megkövetelését a tanítványok iránt való szeretettel s atyai jóindulattal folyton párosítani tudta. Tisztelt kartársunknak ez erényekkel szerzett érdemei a tanügyi felsőbb hatóságok által is nem egyszer voltak már ragyogó példaként az utódok elé állítva.

Az olyan csatatérre, melyen annyi diadalt arattunk, s melyen annyi babért szerezünk, szomorúan tekinteni vissza egyáltalában nem lehet okunk. És a midőn kartársaim nevében a tisztelve szeretett kartársától bucsút veszek, egyszersmind alkalmat veszek magamnak arra, hogy az elválás pillanatában élő szóval is tolmácsoljam a tanintézet érdekében 50 hosszú év alatt folyton testi és szellemi frissességgel s közmegelegedésre folytatott működéséért tanárkarunk legmelegebb és leghálásabb köszönetét azon kijelentéssel, a mi, mondhatnám, tudva van az egész ország előtt, hogy a Tóth József neve nemcsak a főiskola annaleseiben arany betűkkel van beírva.

Kívánom, hogy jól megérdemelt nyugalma, melyet magának annyi érdemekkel biztosított, legyen verőfényes s mindazon csapásokért, melyekkel a sors sujtotta, nyújtson a Gondviselés kárpótlást agg napjaira zavartalan boldogság élvezetével!

Vigye el magával a mi kartársi szeretetünket s legyen arról meggyőződve, hogy

emléke nemcsak jegyzőkönyvünkben, hanem szívünkben is élni fog!

Ugy tudjuk, hogy a tanügyi felsőbb hatóság legfelsőbb helyen kéri a jól megérdemelt kitüntetését, ami erős meggyőződésünk szerint nem is maradhat el. Mikor ez megjön, bizton hisszük, hogy azon sok ezer tanítvány hálás csoportjával, kik ekkor alkalmat vesznek maguknak, hogy a szeretett agg professor nyugalomra szánt napjait az emberi hála — e ritka, de kedves ajándékkal megédesítsék, — együtt érez, együtt ünnepel majd az a nagy közönség, melynek szolgálatában az agg professor egy emberöltőt töltött s a mily nagy közönség leghőbb óhajtása csak az lehet, hogy vajha minél több ily önzetlen és ily nagy érdemű munkása lenne!

(D-y-r.)

Életrajz.

— Á la Twain Mark. —

Mondhatom, hogy a születésem perezétől kezdve üldözöttje vagyok a sorsnak.

De kezdjük elől.

Abban a pillanatban, midőn először tódult tudómba ez a láthatatlan élet, aminek a neve levegő, mondom, abban a minutában beleesapott az istennyila a házunk kéményébe. A kémény összedőlt és agyenütötte a hozzánk érkezett nagyanyámat, a mint az udvarunkba lépett. Igen, a nagyanyámat ütötte agyon a kémény, édes apám anyósát, aki haldokolva azt kiáltotta:

— Ennek is az az ujszülött kölyök az oka, szerencséje, hogy meghalok, mert ha élve maradnék, kitekerném a nyakát... És meghalt.

Szomorú dolog ez s az egészben csak az a vigasztaló, hogy a ház és ennélfogva a kémény is biztosítva volt, de az apám visszautasította a biztosító-társaság pénzét és azt mondta, hogy neki kára nincs! Sőt ellenkezőleg!...

Ez a születésem története.

Mikor keresztelni vittek, a fiaker, amibe a keresztanyám, a dajka és én ültem (illetve én a dajka ölében feküdtem), mondom, a fiaker összekarambolozott egy másik fiakerrel.

A keresztanyám kiesett, a dajka szintén kiesett, én pedig — hogy költői hasonlattal éljek — sebzett madárként repültem az ürön át, egyenesen a szembe levő ház falának.

A fal nem volt fal, hanem bolt, még pedig mézsáros bolt, aminek az ajtófelében óriási görbe szeg hegyelt!

E szegre szokta kiakasztani a mézsáros a megnyuzott fejetlen bornyukat az ingyencz közönség csábítgatására.

Én daczára 8 napos voltomnak, előre láttam, hogy egyenesen a szegre repülök, de hiába, nem tudtam térni, s az villant át agyamon, hogy a kormányozható léghajó problémája valóban nehezen megoldható valami.

... A balszememnél fogva akadtam fenn a kampón s épen úgy lógtam ott, mint egy megnyuzott, fejetlen borju.

A katasztrópha után keresztanyám átközödve tápáskodott fel. Kikelt a szentek és a bérkocsisok ellen, de volt is oka rá: az arczáról csontig lement a bőr és a felső foga beömlött. Egyéb baja nem történt.

A dajka eltörte a ballábát, de azért a bérkocsist felpofozta, csak aztán vetek észre engem, a mint a szegen lógtam...

Levettek, ámbár azt hitték, meg vagyok halva. De én azt mondtam:

— Hölgyeim, az igaz, hogy a balszememnek: fuescs! de azért én nem vagyok meghalva, ennélfogva másszunk vissza a kocsiába és menjünk keresztelkedni...

Azaz, hogy... nem mondtam ezt, hanem rákezdtem éktelemül ordítani, ami az én akkori virágnyelvemen ilyesmit jelenthetett.

Elvittek hát és megkereszteltek, mint mondák: legyen neve, mielőtt meghalna...

Én akaratos voltam akkor is és feltettem magamban, hogy ha már megkereszteltek, nem

állott a „katedrán“. Rövid vala a viganójuk, de magyaros. A régi jó időkből daloltak fülbemászó szép nótákat, azt hogy:

Seprik a pápai utczát,
Maséroznak a katonák...

Nem állotta szó nélkül a polgártárs, mondá:

— Egisz iletemben szerettem a jau nautát, — majd mikor aztán a művész társaságnak a „firfi nipe“ is beledudolt a szép leányok nótájába, egész fellelkesült a polgártárs a magyar kardalra:

— Ily szip hármóniummal csak a debreczeni nagy diák-kántus inekel a kollégiumbul...

Majd mikor a kurucz nóták mesteri dalosa, Veres Sándor piros tűzéssel kiteremtettézt lajbiban, nagy rézgombos rajthuzliban kilépett a „katedrára“, derék czivis barátunk keresztelte így a mozgós szinpadí emelvényét, ezt már nem állhatta meg kurjantás nélkül a czivis. Ismerőst vélt Veres Sándorban.

— E meg ni az én komám, a Farkas Berezi! A mátai komiszárus a nagy Hortobágyrul! Szerbusz Berezi!!! Te is halparikást enni jöttél Szegedre?

Váltig csitította Beck Pista:

— Nagy jó uram! itt teátrumba vagyunk! Nem lehet belekiabálni, mint a Pieskei nótáriusban...

Még inkább növekedett a czivis szívében a gyönyörűség, midőn Veres Sándor piros eszimas szép feleségével rákezdte a nótát:

Ha te Ruzsám! Én is úgy,
Saláridi dajlom!

Nagyon megtetszett ez a pajkoskodó, szivet és sarkantyut egyaránt megmozdító nóta. A czivis az asztalhoz támasztotta a bunkós botját, hatalmas jobbik tenyerével

annyrá csapdosta a másik beteg balkezét és oly vivátozást vitt véghez, hogy egyszerre megtelt a nézőtér publikummal. Növekedett az általános érdeklődés, mind a játékosok, mind a jóízű tapsoló iránt.

— Aunye be jó! Hogy szaporázza a lelkem, — dicsérte az előadást a polgártárs, akinek összkritikája az volt az előadásról: — No hát színház mi nálunk is van. Hallottam már szip magyar nótát is, no meg láttam már Horog saugort is, mikor egész familiástul a művészetre adta magát, de annak a jánya nem tudott úgy táncolni, mint az a kis szölke fehérsip, amit úgy hívnak, mint a rácz király, a Milán király feleségét. Hogy, hogy is. Natália! Ez érti csak a táncot. Keze lába, úgy jár, mintha ollót nyitogatnának.

(Bucsu-vacsora az állás alatt.)

Ebéd után, mely már kora reggel kezdődött, felmelegedett a magyarság a szobában. Terítették hát Bitó Jánossal az udvarban, az állás alatt, holott is érzékeny jeleket mellett tartott és kezdődött a bucsu-vacsora, mely eltartott sokáig a késő éjszakában, mikor is a kerekhasu czivis könyekig megindulva bucsuzkodott a társaságtul. Az utolsó perezben egy fiakkeren robogott a vasut felé, fogadozva, hogy ezuttal nem téveszti össze a személyszállító vonatot a jószágszállító teherkocsikkal. Különösebben Beck Pistához intézte a szavait, hogy ha Debreczenbe fordulna, nehogy elkerülje a „házatájkát“. Így bucsuzkodott a czivis:

— Kedves hiveim! Jau szegedi paugárok! Különösen nagyjau uram, Beck Pista nemzetes uram, arra kirem kigyelmegetek: tartsák meg az in emlikemet azáltal, hogy hordják kipödörve a bajuszokat, mint én! Mert hiába! Vehet a magyar ember magára bármily nevetesíges gunyát, a pedrett bajusz által kiüt a magyar...

Végül a bucsuzás ideje elkövetkezvén,

a felindult társaság magyarjai bucsuzásul még egyszer újra kipederték a bajuszokat. Ezuttal bajuszpedróvel Beck Pista szolgált és pedig Barcsay-féle első finomságu szegedi bajuszpedróvel. Az utolsó szava az volt:

— Ne busuljatok ezimborák? ugyse sokat bizok én a Herkulesbányába, mert nikem a nagyváradi bányá se használt, hát majd kitróbálom a dorozsmai sziksós feredőt, mert bizok a sziksóhoz. A szegény boldogult Jauna (értsd: Jóna) szappanos is, aki a darabos-utczán lakott, ő kelme is azt mondta, a szappanban is csak a sziksaus az, aki jau!...

(A czivis utiköponyege.)

A czivis látogatásnak és magyaros barátokozásnak megtermett a gyümölese. E sorok írója a lelkes magyar hangulattól felvillanyozva, debreczeni emlékeinek a varázslatos hatása alatt magára öltötte czivis polgárbarátunk utiköpeayét, amit minálunk subának hívnak. De ez nem is olyan dió-dáb suba, mert tizenkét darab hortobágyi esett birkának a büribül készült egész karikára, mint a tulajdonos ezt büszkén felemlítette. Aztán elindult e sorok írója az ősmagyar jelmezben hazafias körútra, hogy a fényes kávéházakban időző és a „Folie Kapriszban“ szórakozó közönséget hazafias kötelességére figyelmeztesse, tudniillik a Hétválasztóban szomorkodó kitűnő magyar daltársulat partolására. Mig végezetül kiindulási helyére megtérvén, a társaság kórusban dalolta:

Suba, suba, bodor szörü suba,
Nem adnák hat ökörért oda;
Mert az ökör csak járomba való,
De a suba szép leánytaksró...

Irtam: nevettemben, jókedvemben,

nemes Portörő Kelemen.

halok meg, hanem használni fogom szép nevetemet és hirt szerzek néki. Különböztet megmondhatom, hogy Tuhutumnak kereszteltek. Vasbárdy Tuhutumnak.

És nem haltam meg.

Ötéves koromig megvoltam szépen. A fél szememmel is megláttam, mikor a papa a nevelőnőt megcsókolta. Ezt aztán megmondtam a mamának. A mama czivódni kezdett a papával, a miből verekedés lett. A papa egy virágvázát vágott a mamához, a mi a mamát nem érte, a mama egy öt kilós bronz szobrocskát vágott a papához, a mi aztán érte, — de az én orromat!...

Szágoló szervem kürtője a legenyhébb kifejezéssel élve is, agyon volt lapitva és úgy nézett ki, mint Sebastopol az ostrom után!...

Le kellett tőből vágni. Kiálltam!

Tíz éves koromban a madárfészkek szedése volt a szenvedélyem, madarak pedig — tudvalevőleg — csak a puszkaporos torony mellett levő erdőben fészkelnek.

Egy szép őszi délután, néhány hozzám hasonló vástörtelű ficskóval javában szedgettem kifelé a poczos szarkafükat, — a mikor egyszerre csak rettenetes dörejellel felrobban a puszkaporos torony!...

A társaim szétszaladtak, akarom mondani szétszakadtak a világ mind a négy tája felé. Nekem csak a balkaromat szakította le egy elrepült vaspléh darab, — a mivel a torony fedve volt — és mind a két fülemre megsiketültem...

Eléggyé is irigyeltek a társaim (nem azok a kik szétszakadtak, hanem az élve maradtak) ielesen, nekem többé nem kellett hegedü-leczkéré járni s meg lettem kimélve fülhuzástól, orrfriekától, koppanós baraczkától, a miket joleszenetánarunk nem sajnált tőlünk.

Tizenöt éves koromban egy állatsereglet érkezett városunkba, a minék én hűséges látogatója voltam. Különösen a király-tigris kalitkája előtt szerettem ácsorogni s egészen odaállva a rács elé, inceszkedtem az állattal. A tigris türte egy darabig, de egyszer megunt a diosóséget, oldalt fordította széles talpát, kinyult a rács közt és a szó teljes értelmében — leskalpirozott!...

Én a hónom alatt vittem haza a fejem bórát a hajammal együtt és egy kissé meg voltam illetődve!...

Husz éves koromban... Igen, husz éves koromban történt, hogy felszólítottak, miszerint eseménydus életemet irjam le dióhéjban a „Debreczeni Ellenőr” számára.

Megtettem. Okuljanak rajta önök, akiket ilyen esapások nem értek. De annyit tanácsolhatok, hogy:

1-ször. Viharos időben ne szülessenek.

2-ször. Olyan utczákon ne menjenek keresztelkedni, a melyeken mézszárosboltok és vas-kampók léteznek.

3-szor. A két szemükkel se lássanak meg olyasmit, a mit én az egygyel megláttam.

4-szer. Madárfészkeket ne szedjenek puszkaporos-torony mellett levő erdőben.

5-ször pedig ne inceszkedjenek tigrisekkel, mert a tigris veszedelmes állat. A tigrisnél csak az anyós veszedelmesebb, meg a — házi-kezelés!...

Morvay Zoltán.

A kínai forradalom.

— Express-tudósítás. —

Budapest, július 2.

A hatalmak egyike sem üzent még hadat Kínának és a kínai kormány sem üzent még hadat a hatalmak valamelyikének. Ez a tény. Hivatalos hadüzenet nélkül is azonban a német császár kitünteti azokat, a kik a kínaiak ellen hősi haditetteket vittek végbe, — a német admirális óriási veszteségeket jelent sűrű egymásutánban, a melyek a német katonákat a kínai fölkelőkkel és a kínai rendes katonasággal szemben érték, — az európai hatalmak csapatai Japán

és az Egyesült-Államok csapataival együtt ágyudörgés és puskaropogás közt nyomulnak előre Pecsili tartományban, — ostrommal veszik be a takai erődöket, — hősi fegyvertényvel megszabadítják a Seymour vezérése alatt volt és körülzárt katonákat, — a német követet meggyilkolják a kínaiak, — valószínű, hogy ugyanaz a sors ért már több követet is... de azért ez nem háboru, a diplomaták hivatalos nyelve szerint nem az.

Ujabb haderőt mozgósítanak mindenfelé és tény, hogy a míg a kínai kormány már június hó 19-én kiadta az idegen követeknek az utleveleket, de a német követ már június hó 18-án esett a gyilkos boxerek áldozatául.

És az óriási veszteségek listáját olvasva, elképzelve azt, hogy hány anya siratja már a messze Keleten elesett fiát, — hány ara vesztette el vőlegényét, hány családnak az egyetlen kenyérkeresője pusztult el az idegen világrézében, — szinte vérlázító az az arezátlanság, a melylyel a kínai diplomácia dolgozik, elhitetvén a tehetetlen európai diplomáciával azt, hogy a hatalmak csapatai csak a kínai kormányt segítik a felkelés leverésében.

Egy ellenőrizhetetlen hír szerint II. Miklós ezár, a hágai békekonferencia kezdeményezője, a kínai véres eseményekben sajnálattal látja emberszerető terveinek meg-hiusulását. Állítólag lepezetlenül kijelentette most elhunyt külügyminisztere, Muraviev gróf előtt is, hogy a kínai események a legnagyobb undorral töltik el. Muraviev gróf az ő császári urának ezt a dühkitöréseit nem bírta túlnéni. Ez a legenda, a mely Szt Pétervárott szájról-szájra jár, talán csak a nép kombinációjának köszönheti létét, de azért nem kevésbé igaz, hogy a mennyei birodalomban észlelhető események összeegyeztethetetlen ellentétben vannak azzal a meggyőződéssel, a melynek a ezár az ő ismert békemanifestumában adott kifejezést.

Az új évnegyed alkalmából felkérjük t. előfizetőinket az előfizetés megújítására és a hátralékos előfizetési díjak beküldésére, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

Előfizetőinknek, kik fürdőre vagy nyaralni mennek, kívánságukra a lapot, minden külön díj felszámítása nélkül, bárhová postán elküldjük.

HIREK.

— **Berczik Árpád Debreczenben.**

Berczik Árpád miniszteri osztálytanácsos, a sajtóiroda vezetője, a Hymfi dalainak szerzője tegnap délután városunkba érkezett. A kiváló író az államvasutak indóházánál Vecsey Imre tb. főjegyző fogadta. Először is a polgármestert kereste fel Berczik Árpád s a délutánt az ő és városunk előkelő férfiaiának társaságában töltötte el. Este Simonffy Imre kir. tan. polgármester a Dobos pavillonban szűkebbkörű vacsorát rendezett, melyen a debreczeni közönséget Polgári Bálint és Szentesi János képviselték. Berczik Árpád meglátogatja a hortobágyi pusztát is.

— **Alapítvány.** Özvegy Hegyi Mihályné újabb adományai: 1. a budapesti református theologiai akadémia hallgatói részére fennálló tápintézet alapítókéjéhez adott és befizetett ezer koronát, 2. a nyiregyházi református leány iskola *internátusa* javára felerészben építésre, felerészben az intézet fentartására, tőke természetű, *négyszáz* koronát adott s küldött el az illető egyház megye pénztárnokához. Itt is elmondható: a tettek beszélnek. Tudvalevőleg e nagylelkű nő volt az, ki az Emlékkertben a gályarabok emlékét egy emlékoszlop felállításával

megörökítette; Horváth János és neje Nagy Juliánna a városnál alapítványt tettek ez oszlop fentartására.

— **Presbyteri gyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház 1900. évi július 4-én, szerdán délután 3 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart. Targysorozat: 1. A f. évi 163. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése az országos tanítói nyug- és gyámintézetet illető hátralék tárgyában. 2. Az iskolaszék előterjesztése: a) a tanítói állásra, b) a tanítónői állásra vonatkozó pályázat eredményéről választás. 3. A főjegyző előterjesztése a folyó év végén tartandó presbyterválasztásra tartozó teendőik tárgyában. 4. Az 1899. évi 157. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése a Papp-Zágonyi-alapítványból adható ösztöndíj tárgyában. 5. A f. évi 130. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése az énekvezérek fizetésjavítás iránti kérvénye tárgyában. 6. A f. évi 328. sz. végzéssel felkért küldöttség jelentése az énekügyi szolgálat rendezése tárgyában. 7. Küldöttség jelentés a kegyes alapítók sirjainak rendbehozatala tárgyában. 8. A gazdasági bizottság folyó évi 594. számú végzése a folyó évi adók beszedésére két munkaképes adósürgető alkalmazása tárgyában. 9. A gazdasági bizottság folyó évi 380., 501., 636. számú végzése az adófizetés eredménye tárgyában. 10. Dienesné Budai Luiza kérvénye segélyezés iránt. 11. A főjegyző kérvénye hat heti szabadságidő engedélyezése iránt. 12. Pénztári hivatal jelentése arról, hogy Káposztás Imre tanító növendékei az ispotályi templom tornya felépítésére 9 korona 26 fillért gyűjtöttek.

— **Tanítványok hálaája.** Debreczeni főiskolánk iránt a tanítványi hálaának és kegyeletnek két szép tényét van alkalomunk feljegyezni. A főiskola azon növendékei, a kik ezelőtt 20 évvel, 1880-ban tetek érettségi vizsgálatot, abból az alkalomból, hogy az elmúlt pünkösöd másodnapján találkozára gyűltek össze a főiskolában, a főiskolai szépművészeti és classica philologiai muzeum ezéjaira 300 koronás alapítványt tettek. Az egykori tanulóársak, kik közül a találkozó jelenlegiek: Dr. Nemethy Károly belügyminiszteri osztálytanácsos. Hajdu József országgyűlési képviselő, Uray László nagyenyedi feyházigazgató, Fráter Imre biharmegyei kórházi főorvos, dr. Derekassy László budapesti, dr. Gut Menyhért munkácsai orvosok, Kovács János, Kiss Antal, Karácson Imre, Szécsi István ev. ref. lelkesek. Péchy Imre szatmármegyei főszolgabíró, továbbá Debreczenből dr. Bakonyi Samu ügyvéd, dr. Kardos Albert áll. főreáliskolai tanár, Kolbenhayer Kálmán törvényszéki bíró, Tóth Sándor rendőrkapitány, Medgyaszai Miklós árvaszéki ünök stb. egyébként is kifejezték a főiskolához való kegyeletes ragaszkodásukat, tisztelegvén fő-tiszteletű Kiss Áron püspök urnál, Csiky Lajos és Sinka Sándor főiskolai igazgatóknál és még élő volt tanáraiknál: Tóth Józsefnél, Géresi Kálmánnál és Nagy Elek-nél. A másik alapítványt a tiz Békely testvér (közülük Albert bot paládi, Gyula császlói és Lajos pocsjai ref. lelkész) tette 1899. febr. 23-án elhunyt testvérük Békely Géza nyüvedei lelkipásztor emlékezetére, 1000 koronát bocsátván a debreczeni főiskola kezelésébe azzal a rendeltetéssel, hogy az alapítvány kamataiból az alapítók utódai, bárhol tanulnak, ha pedig ilyenek nem lennének, a debreczeni főgymnasiumban tanuló más növendékek segélyeztessenek, ha erre előmenetelüknél és magaviseletüknél fogva érdemesek.

— **A honvéd huszárezred távozása.**

A 2. honvédhuszárezred Lösch alezredes, ezredparancsnok vezetése mellett ma reggel 5 órakor indult el ezredgyakorlatra. Az első hely, hova megérkeznek, Hadház lesz, onnan Balkányba mennek s a végállomás Csokajban lesz. Az ezred 20-án reggel érkezik vissza városunkba.

— **Szélhámos kupecz.** Szabó József és Márkus Mihály zsákai nagybirtokosokhoz

beállított egy berényi kupez s tőlük két vagon birkát nagy áron megvett, azzal a kikötéssel, hogy a komádi állomáshoz szállítsák. Mikor be volt rakva a birka állomány szintén meg mondta a kupez, hogy nem tud fizetni, hanem menjenek vele Szolnokig ott fizet. Kénytelenek voltak vele menni. Szolnokon azonban úgy eltűnt a kupez, hogy bottal se találtak nyomára. A birkákkal nem tudtak mit csinálni mást, mint-hogy felszállítottak Pestre, ott az egyik kocsit poton áron ment el, a másikat haza kellett hozni. Kárán tanul a magyar.

— **Betörés a kórházba.** A lapunk tegnapi számában említett kórházi betörés tettesét a rendőrség nagy erélyvel nyomozza s mint értesülünk, már nyomában is van a tettesnek. Ez ügyből kifolyólag intézkedett a rendőrfőkapitányság, hogy őrző-rajatok czirkáljanak a városnak minden részén egész éjen át.

— **Alapítványlevél a magyar gályarab lelkészek emlékezetére.** A reformátorok megalapították, a hitvallók és vértanúk pedig megörökítették hazánkban az áldott hitújítást. A pozsonyi vértörvényszék áldozatai megcsillárdították a magyar református egyház tartósságának. Szenvedések és hitük erénye egyaránt megérdemli, hogy nevüket az utódok emlegetessék és példányképpül tüzzék. E végre 600 korona örök alapítványt teszek a debreczeni református kollegium Hittanszaki Önképző Társulata részére, mint a mely társulat évenként meg szokta tartani a reformáció ünnepét. Az alapítvány ezéljani kitűzöm, hogy annak kamatja évenként adassék a nevezett társulat által oly ifjunak, ki megbizatik, hogy a gályarab lelkészek emlékezetére alkalmi, t. i. a nagy eseményt tárgyaló és ismertető felolvasást ír s azt a reformáció ünnepélye alkalmával az emlékoszlopnál a társulat tagjai és a meghívottak jelenlétében megtartja. Változatosság okáért a felolvasás a nápolyi gályarabság egyes alakjainak kidomborítását is tartalmazhatja, hogy így az emlékoszlopra feljegyzett hithősök is, felváltva ismeretesekké legyenek. Az emlékoszlopnál lefolyó részlet a reformáció ünnepélyével kapcsolatba teendő s annak műsorába beveendő, kedvezőtlen idő esetében a kollegium disztermében olvasandó fel a dolgozat. Az alapítvány gondozásával és a rendelkezés végrehajtására való felügyelettel a Hittanszaki Önképző-Társulat elnöke és felügyelő tanára bizassék meg. A mely évben országos nagy események miatt zárva lenne a főiskola vagy ily ünnepély nem tartható, a kamat a tőke nevelésére fordítandó. Debreczen, 1900. jun. 20. Özv. Hegyi Mihályné.

— **Dühöngő bika.** Gróf Tisza István pusztá-baglyasi majorjában egy megdühödött bika két embert halálosan megsebesített. Az egyik áldozat már behalt sebébe, a másik a halállal vívódik. A megvadult állatot maga gróf Tisza István lőtte le vadászfegyverével.

— **Értesítés.** Alulírott iskolaszék ez uton is értesíti a t. cz. szülőket és gyámokat, hogy a jövő tanévre következőképen osztotta be az egyes osztályokba az osztálytanítókat, illetve tanítónőket:

I. A leányiskolában: az I-ső osztályba Brief Ilona, a II-ik osztályba Simonovits Dezsőné, a III-ik osztályba Löwinger Mórné, a IV-ik osztályba Kuthi Zsigmondné, az V-VI-ik osztályba Kuthi Zsigmond leányiskolai igazgató.

II. A fiúiskolában: az I. osztályba Smilovits Mihály, a II-ik osztályba Lippe József, a III-ik osztályba Roth József, a IV-ik osztályba Simonovits Dezső fiúiskolai igazgató. Kelt Debreczenben, 1900. június hó 29-én az iskolaszék üléséből: dr. Popper Mór elnök, Kuthi Zsigmond jegyző.

— **Felülfizetések.** A debreczeni jogakadémia hallgatói által segélyegyletük javára 1900. jun. hó 20-án rendezett majálison a következő felülfizetések történtek: Rickl Antal 4, Hutflesz

Kázmér 4, Dienes főmérnök 4, dr. Kérészy Zoltán 4, dr. Bartha Béla 2, dr. Kemény Mór 6, dr. Borsovay Jenő 2, dr. Ábrahám Dezső 2, Árvay Géza 2, Sesztina Lajos 10, Dóczy Emil 2, Szabó István 2 korona, összesen 44 korona, mely kegyes adományokért fogadják ez uton is köszönetünket. A rendező bizottság.

— **Mentőkészülék a villamoson.** Nem tartoznék ugyan szorosan reánk, mert nekünk még nincs villamosunk, hanem mégis meg kell emlékeznünk egy találmányról, mert ennek az ötlete a városunkban is jól ismert Kugler Mihály főmérnöktől származott, aki már több találmányával aratott nagy sikert.

Az ötlet, ha a kipróbálás is életrevalónak mutatja, arra irányul, hogy a villamos kocsik által okozott elgázolásokat lehetlenné tegye.

A „patent“, melyről itt szó van, abból áll, hogy a villamos kocsik első kerekei elé olyan párkereket vagy hengert alkalmaz, a mely az elgázolás pillanatában kezd működni, még pedig akkép, hogy kifelé perdül. Mert tudvalevő, hogy a haladó kocsik kereke mindig befelé a kocsik felé, vagy még világosabban szólva, felülről lefelé forog s ezáltal az eléje kerülő tárgyat vagy emberi testet maga alá gyűri, besodorja, aztán ragázol és összetöri. Az a kerék azonban, a mely kifelé forog, tehát nem a kocsik irányába, hanem ki, el a kocsitól, vagy alulról fölfelé, az az eléje kerülő tárgyat nem sodorhatja maga alá, hanem elgurítja magától.

A föltaláló ötlete ennél fogva abból áll, hogy minden villamos kocsik elé alkalmaz egy ilyen pár-kereket, vagy épen puha gumiból való hengert. A mint az elgázolás veszedelemének pillanata beállott, egyetlen lábnyomásra a készülék a legegyszerűbb módon működni kezd, még pedig az első két kocsikerék előtt és föltétlenül maga elé, kifelé gurítja az eléje esett embert és addig mindenesetre megóvja nagyobb bajtól, a míg a fékező a kocsit teljesen megállítja.

— **Rabló leányok.** Irvington amerikai városban Hawdon pályaőr két csodaszép leánya, — Jenny és Francis fölesapott rablónak. Állig felfegyverkezve világos nappal behatoltak egy farmernek a házába, feltörték valamennyi szekrényt s elvitték magukkal azt a pénzt, a mit a farmer nemrég juhokért kapott. E sikeren felbátorodva, elhatározták, hogy a jól jövedelmező mesterséget folytatják. Még ugyanezen este megállították az országuton két hazatérő fiatal farmert s revolvert szegezve a mellüknek, követelték, hogy minden pénzüket és értéktárgyukat adják át. A legények azonban a pisztolyok dacára, lefegyverezték őket s erősen megkötözve bevitték a rendőrságra. Az egyik leány 19, a másik pedig 20 éves.

— **Semmiségi panasz a Nyuly bűnpörében.** A közvéleményt még mindig élénken foglalkoztatja a budapesti esküdtszék szerdai verdiktje, amely egy nyilvánvaló és beismert emberölésre kimondta, hogy az — nem büncselekmény. Mind hangosabban nyilatkozik meg az a közérzet, hogy ily megtorlatlansága a közrend meguáborításának veszélyes hatása lehet a közérkölesi ségre. Ebben a tudatban — a minf annak idején megirtuk — Sélley ügyész semmiségi panaszt jelentett be a fölmentő esküdtbíró-sági ítélet ellen. Sokat vitatkoztak e semmiségi panasz mivolta és valószínű sorsa fölött. Sélley dr. kir. ügyész a Bp. 385. §. 1. pontjának a) szakasza alapján anyagi semmiség miatt kéri a Nyuly Mihályt felmentő ítélet megsemmisítését. Az említett törvényszakas értelmében anyagi semmiségi ok, ha a bíróság a büntető törvénynek megfelelő rendelkezését nem alkalmazta vagy tévesen alkalmazta ama kérdésben, hogy a vád alapjául szolgáló tett megállapítja-e valamely büncselekmény tényálladékát.

Az ügyészség álláspontja tehát az, hogy amikor az esküdtszék kimondta Nyuly Mihályt büntetlen voltát, ezzel nem alkalmazta a büntető törvényt, mert az 279. és 281. szakaszaiban kimondja: aki embert öl

(már pedig Nyuly Mihály kétségkívül őt), az bűnös az emberölésben. A büntető törvénykönyvnek Nyuly tettére (amely feltételül megállapítja a „büncselekmény tényálladékát“) való nem alkalmazása tehát az az anyagi semmiségi ok, amelynek alapján az ügyész a szerdai ítélet megsemmisítését kéri a kuriától.

A kuria már most a Bp. 437. §-ának 3. bekezdése szerint fogja elbírálni a semmiségi panaszt, amely azt mondja, hogy „az anyagi törvénynek a 385... §-ba ütköző megsértése miatt az első vagy másodfoku bíróságnak... ítéletét... megsemmisíti és a törvénynek megfelelő ítéletet hoz.

Ezt az utóbbit azonban a kuria ez esetben nem teheti, vagyis új ítéletet nem hozhat. Kizárja ezt ugyanakkor a 437. §-nak az első bekezdése, amely a kuria köteleességévé teszi, hogy az „esküdtbíró-ság által valóknak elfogadott tényekre alapítsa“ ítéletét. Itt pedig semmiféle tény nem állapított meg az esküdtbíró-ság, mert hiszen azt nem állapította meg, hogy Nyuly Mihály megölte Horváth Istvánt.

E szerint abban az esetben, ha a kuria elfogadja az ügyészség álláspontját az anyagi semmiségi ok fenforgása dolgában, akkor a 437. §. utolsó előtti bekezdése értelmében az ítélet megsemmisítése után új esküdtszékre kell bízania Nyuly Mihály ügyének az újabb eldöntését.

A Nyuly-pörnek a sorsa a kurián már azért is különös érdeklődéssel bír, mert ez lesz az első eset, ahol a legfelső bíróságnak határozottan nyilatkoznia kell, elfogadja-e az új bünvádi perrendtartásnak azt az értelmezését, a mely az esküdtszék felmentő verdiktjét érinthetetlennek kívánja feltüntetni.

— **A hívő.** R. Gy. nagyszalontai ügyvédhez beállított a mtnap egy 40-42 esztendő gazdaember és előadta, hogy 14 éves korában az ügyvédnél szolgált s akkor ellopott az udvarról egy tyukot, a mit eladott s a pénzt elköltötte. Most, hogy a hívők közé lépett, megbánta tettét és a tyuk árát meg akarja téríteni. Az ügyvéd mosolyogva fogadta a megtért embert és azt mondta, hogy a tyuk árát adja oda valami szegény embernek.

— **Huszonegy éves találkozó.** A debreczeni kollegiumban huszonegy évvel ezelőtti érettségi vizsgát tett tanuló társak gyűltek ma össze Debreczenben, hogy felújítsák az ifjuság emlékeit. — A találkozó a főiskolában történt meg, hol mintegy huszonegyen jelentek meg, kik között közéletünk több jeles tagja van. Dr. Kunoss Ignác egyetemi tanár, Révész Kálmán kassai lelkész, dr. Bihari Mór budapesti ügyvéd; a helybeliek közül: dr. Magoss György, Muraközy László gyógyszerész, dr. Megyery Pál ügyvéd. — A találkozásán megjelentek a régi tanárok közül: Göresi Kálmán tankerületi igazgató, Tóth József, Nagy Elek és az akad. és gymnasiumi igazgatók, dr. Bartha Béla és Sinka Sándor. Az örömműnnepe a főiskola disztermében hálaadó imával vette kezdetét, melyet a nagyváradi református lelkész, — egyik tanuló társ — tartott. Délben bankettre gyűltek össze az Angol Királynőben, estve pedig a nagyerdői Pavillonban lesz társas vacsora. Dr. Bihari Mór a szép nap emlékére 1000 koronás alapítványt tett a debreczeni egyetemre.

— **Európa gazdagsága.** Mr. Mulsall számítása szerint Európa ingó- és ingatlan vagyona körülbelül 1175 milliárd frankot tesz ki, a forgó tőkét mintegy 200 milliárdra becsüli, tehát számítása szerint háromszor oly nagy, mint 1848-ban volt s kétszer nagyobb, mint 1870-ben volt.

— **Shakácsnó, mint szinműirő.** Lózs sopronmegyei községből eddig még keveset tudott a művelt Európa. Ezután azonban nem úgy lesz, mert Lózs nagy napoknak, még pedig irodalmi napoknak néz elébe. — Nem kevesebb dologról van ugyanis szó, mint hogy Zsoldos Teréz, báró Solymossy László shakácsnője „A gazdag gyárosné és

a fia" ezim alatt szindarabot írt, melyet a kastélybeli inasokból és szobalányokból alakított „alkalmi szintársulat“ nagy sikerrel elő is adott. Ez még semmi, mert Zsoldos Teréz felbuzdulva ezen írói sikerén, nyomban megindította a Lozsi Trombita című éleztelap, melynek az első hatása abban nyilvánul, hogy mióta megjelenik, a lozsi összes szakácsnékon olyan olvasási inger vett erőt, hogy egytől-egyig elkozmásítják az ételt.

x Pilseni sör a pilseni ősforrásból egyedül az „Angol királynő“ éttermében kapható. Kitűnő villásreggeli. Minden este zene.

— A Csillagbörtön intelligenciája. Ide-tova tizenöt esztendeje már, hogy Szegeden megnyitott az ország egyetlen börtöne, az ugynevezett Csillag-börtön. Ez idő alatt, mint a Szegedi Napló-ban olvassuk, — a híres börtön belső élete egy évben sem volt olyan mozgalmas és érdekes, mint a most folyó esztendőben. Négy százhuszonkilenc rab van e börtönben — ezek között csavargó 19, napszámos, vagy eseléd 209, iparossegéd 50, földműves 93, önálló iparos 19, köztisztviselő 3, tudományos pályán levő 3, földbirtokos 2, bizonytalan foglalkozású 31. Látható ebből, hogy a legtöbb rab a tanulatlan néposztályból került ki, de ezuttal az intelligensebb néposztály is szokatlanul nagy számban van képviselve. Valóságos intelligenciája van a Csillag börtönnek. Az illusztris társaság a következő:

Szeidel János főkapitány székesfehérvári, elítélve egy évre sikkasztásért, a börtönben a szabó-igarágnál szellemi munkás. — Bass József postafőnök Csédről, elítélve két évre sikkasztásért, a börtönben szabó. — Korda János községi jegyző, elítélve hat hónapra okirathamisításért, a börtönben asztalos. — Bányai István kolozsvári biztosító társasági titkár, elítélve 3 évi börtönrre okirathamisításért, a börtönben szabó. — Német Dávid budapesti vasúti hivatalnok, elítélve hét évre sikkasztásért és csalásért, a börtönben kosárkötő. — Goldfarb Manó budapesti kereskedő, elítélve két évre és hat hónapra csalás és sikkasztásért, a börtönben szabó. — Lukovics Szabó Nándor budapesti optikus, elítélve egy évre és tíz hónapra lopásért, a börtönben kosárkötő. — Kabos Ödön mérnök Kolozsvárt, elítélve két évre sikkasztásért, a börtönben szabó. — Breisz Bódog körjegyző Nedecről, elítélve egy évre és hat hónapra sikkasztásért, a börtönben kosárkötő. — Kabdebó Mihály N.-Szeben, bankár, elítélve hat évre (kórházban van, tüdőbeteg). — Kabdebó Péter N.-Szeben, bankár, elítélve három évre (magánzárkában). — Divald Gyula okleveles erdész Budapest, elítélve egy évre és hat hónapra sikkasztásért (magánzárkában). — Ekkeri Gusztáv Baja, selyemtenyészési főfelügyelő, elítélve két évi börtönrre sikkasztásért (magánzárkában).

Érdekes megemlíteni azt is, hogy a Csillagbörtön négy százhuszonkilenc lakója közül husz éven alul van 37, husz és hatvan között 372, hatvan éven felül 20 rab. A büntetés idő tekintetében a rablétszám így oszlik meg: 6 hónaptól 3 évig 333 rab van elítélve, 3 évtől 6 évig 92, 6-tól 10 évig 4.

— Csirkefogó. Méltán megilleti e címet Kállai Sándor rovtomultu csavargót, mert a rókánál is veszedelmesebb ellensége a baromfiaknak. Mint a prédára leselkedő hiúz, oly gyorsasággal surran a baromfi-kezetekhez és az ártatlan tyukfélét el-továbbítja. Most azonban kóterbe került a jómadár, mert rajtavesztett a turpisságon. Erdei Mihály vargakerti lakoshoz nézett el, honnan tizenöt darab csirkét elemelt. A rendőrség azonban Erdei feljelentésére hamarosan kinyomozta épen akkor, mikor árulgatni kezdte a szegény csibéket. Kállai most pihen, nem ugyan babérain, hanem... a priésesen.

x Markus Jenő „Dréher sör-csarnokában“ ma — kedden — este Rác Károly zenekara tart zeneestélyt. Kellemes nyári kert. Frissen csapolt koronás és à la pilseni sör.

— Marat vére. A párisi világkiállításon két helyütt is látható Marat vére, melyet Corday Sarolta ontott ki. A visszatekintő könyvkereskedési osztályban ki van állítva az „Ami du Peuple“ egy száma (1792. szept. 13.), mely Marat vérével foltos; ugyanez a lap egy másik példány pedig Paris városának retrospektív kiállításán látható. Marat-t Corday Sarolta tudvánvölög akkor gyilkolta meg, mikor épen fürdött. A fürdőkád mellett egy kis asztalkán hevert az „Ami du Peuple“ több száma, melyeket Marat kiomló vére befecskengett. E példányokat Marat halála után a nővére megőrizte, de később szétkapkodták. Egy ilyen véres példány Anatole Francnak is volt s Vinett bárónak engedte át, kinek családja most a kiállítás rendelkezésére bocsátotta az érdekes lapot.

— Az anzikszkártya-forgalom rekordja. A képes levelezőlapok forgalmában bizonyára a mainzi posta érte el a legnagyobb rekordot; még pedig a minap az ott rendezett Gutenberg-ünnepség idején, — mint ugyanis Mainzban jelentik, az odaváló posta személyzete nem bírta lebonyolítani a roppant forgalmat, mely az anzikszkártyák föladásából támadt és katonai segítséget kellett igénybe vennie. Egy csomó katonát vezényeltek ki a postára s a kemény hadiak ugyancsak izzadtak a sok munkában. A Mainzban elküldött képes levelezőlapok számát több mint másfél millióra becsülték.

Képes levelező-lapok legujabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papírkereskedésben kaphatók.

Jaj az apám!

Debreczen, július 2.

Egy aranyos, kis baba-arcú leányt egy jogászgyerek kíséretgel az utcán. Már régen nem látták egymást, édes boldogsággal mesélik el a legutóbbi viszontlátás óta történeteket. Verőfényes poezis minden szó, mi ajkukat elhagyja. Apró, őszinte vallomások, melyek a legpoetikusabb formában jutnak a nyilvánosságra.

Ott járnak valahol a legélénkebb utcán, nehogy valami irigy szem rosszat lásson az együttétben. A kocsizörgés elnyomja néha hangjokat, a hétköznapi zaj néha kiméltlenül csap be a legidillibb hangulatba. Az ifju észreveszi a kirívó ellentétet, de nem mer szólani, a baba-arcú leánykanak hasonlóan feltűnik a dolog s szakítva az eddigi beszélgetés hangjával, egész prózai módrá kérdi:

— Mondja csak, tulajdonképen miért találkoztunk mi itt, mindig itt az utcán? Miért nem jön maga fel hozzánk? Hisz szívesen látnak magát ott is, hisz maga jó fiu...

— Tudom is én... felelt az imádó s szeméi előtt egy szigoru mama s egy mogorva tekintetű, szuró szemű ur jelent meg, kire nem mert reá ismerni.

A leány pedig mintha eltálatta volna gondolatát, kaczagva folytató:

— Csak nem fél az apámtól!? Annál jobb ember nincs a világon és nagyon — de nagyon szeret engem... hogy egy kicsit haragos a nézése, az nem baj... nem haragszik az magára...

— De haragszik... nagyon haragszik...

— Ugyau ne beszéljen bolondokat... figyeljen, ha egyszer így együtt látna bennünket, még mosolyogna is felénk.

Az imádónak eszébe jutott, hogy hátha igazán így van... Szent igaz, hogy még soha sem jöttek vele össze az utcán... minő boldogság lenne mosolyogni látni szigoru arcát...

Minő boldogság lenne, ha otthon zongora mellett, a szalonban vagy künn a verandán lehetne együtt imádotójával s az együttlét kedvéért nem kellene itt az uteza követé róni.

A gondolatok alatt elcsendesedett az imádó a leány is a bekövekezhető boldogságon ábrándozva lejtettek tova. Előtűk lebegett a szigoru apa mosolygó képe s most már nem féltették boldogságukat semmitől.

Egy fordulónál hirtelen megrozcentek. Egy alak tűnt fel előttük. A leány egy könnyed sikolyt hallatott.

— Jaj! az apám!

S avval siklott tova, mint a megzavart galamb, tova a gomolygó emberhad közé. Az imádó ámult a dolgon, hogy valami tennivalója legyen, előrántotta óráját s az aranyos mutatót bámulva konstátálta, hogy vannak pillanatok, midőn rémesen, lassan mulik az idő.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A kínai forradalom.

— A német császár beszéde. —

Wilhelmshafen, július 3. A Kinába menő csapatok felett tartott szemle alkalmával Vilmos császár a következőket mondotta:

„A béke kellő közepébe vetették bele a háboru gyujtó fáklyáját a kínaiak s hallatlan vakmerő kegyetlenséggel, borzalmat keltő gazsággal gyilkolták le derék képviselőmet és más hatalmasságok követői is halálos veszedelemben forognak s talán ma utolsó harczukat vívták.

Már a német lobogót megsértették, a német birodalmat kigunyolták. Ez példás büntetést, megtorló bosszút követel. Olyan ellenséggel fogtok szemben állani, mely megveti a halált, épen, mint ti.

Nem nyugszom addig, míg a német zászló a többi hatalmasságok zászlójával együtt, diadalmasan nem fog lengeni a kínaiak fölött.

Hozzátok vissza a zászlót tisztán, mocsoktalanul, szeplőtlenül. Imádságommal követni foglak beneteket!

KÖZGAZDASÁG.

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései

Debreczen, július 2

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:

Buza minőség	77	6.50—6.85
„	78	6.69—6.95
„	79	6.65—7.—
„	80	6.85—7.05
Rozs „	71/73	5.80—5.85
Árpa		—
„ (jobb)		—
Zab		4.90—5.—
„ prima		—
Tengeri		5.80—5.90
Köles		—
Napraforgó mag		—
Bükköny		—
Lóhere		—
Luczerna		—
Pogácsa napraforgó		—
„ tőkmag		—
Bab (fehér).		—

A lefejezett királyné szelleme.

Az angol ujságok sokat foglalkoztak mostanában egy titokzatos esettel, mely a vérszomjas VIII. Henrik angol király egykori palotájában, a londoni Hampton Courtban történt. Egy fiatal festő ugyanis ellátogatott a palotába, hogy az egyik folyosót díszítő szőnyegképét lemásolja, munkáját azonban különös eset zavarta meg. Így mesélte maga:

A szőnyegen egyszerre egy finom nő kéz jelent meg, mely ide-oda mozgott, csillogtatta az ujjait díszítő drága gyűrűket. Nehány peres múlva azonban ismét eltűnt.

A festő azt hitte, hogy a képzelődés üzött vele játékokat s nem is törődött tovább a különös tűneménnyel. De annál nagyobb volt a rémülete másnap, amikor ismét megjelent a szőnyegen a gyűrűs női kéz. Most már meggyőződött róla, hogy nem a képzelődés játszik vele. El is iramodott azonnal a kísérteties folyosóról, azután felkereste a palota vén őrét és elmondotta neki az esetet. A vén ember mosolyogva rázta a fejét és így szólt:

— Tudom, tudom. Howard Katalin keze volt az. A szerencsétlen királyné, kit férje, VIII. Henrik kivégeztetett, nem tud nyugodni sírjában; szelleme gyakran visszatér ide s mindig azon a folyosón bolyong. Néha olyan jajgatás hallatszik onnan, hogy hallatára megfagy bennem a vér.

A folyosó mellett levő szobába volt ugyanis bezárva a szerencsétlen királyné, mielőtt férje a towerbe vitette. Egy alkalommal sikerült kimenekülni a szobából s a folyosón végigfutva, a kápolna felé igyekezett, hol a király éppen egy Madonna-kép előtt térdelt.

Le akart borulni a király elé, hogy kegyelmet kérjen tőle. A kápolnába azonban nem juthatott be, mert az őrk utólérték az ajtóban és visszavonszolták fogságába. Jajgatását hallotta a király is, de meg sem mozdult rá, nyugodtan folytatta tovább az imádkozást.

A királyné, kit nemsokára kivégeztek, nem nyugodt meg sírjában. Szelleme azóta mindig visszajár s a folyosón végighaladva a kápolna felé igyekezik, a honnan azonban jajgatva fordul vissza.

Igy mesélte a palota vén őre. Londonban most szélteben-hosszában tárgyalják a kísérteties esetet a spiritiszták nagy örömeire.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Állatsereglet a rendőrségen.** Auber-villiers francia városkában a napokban egy rendőr látta az utcán, a mint Mitra Stojanovics medvétánczoltató bosnyák leányát bántalmazta. A rendőr úgy találta, hogy ehhez a bosnyáknak nem volt joga és följelentette. A bosnyákok megidéztek és ez másnap a rendőrbíró előtt neje és leánya, két hatalmas medve és két majom társaságában jelent meg. A medvék morogtak, a majmok dühösen viacsorgatták fogait, a rendőrbíró pedig, tekintettel az enyhítő körülményekre, a medvétánczoltatót egy kis rendretasítás után sürgősen elbocsátotta.

* **A jövő puskája.** „Il fucile dell'avvenire”, így nevezik Olaszországban a Cei-Rigotti bersaglieri kapitány által föltalált puskát, melylyel, mint már említettük, percenként 300 lövést lehet tenni. Cei Rigotti kapitány már be is mutatta az új puskát Bresciában egy katonai bizottság előtt. A puskák akkora súlyú és hosszú, mint az olasz lovasági karabély és Spanyolország s Venezuela már rendeltek is ilyen puskákat a csapatok számára. Cei-Rigotti még 1895-ben közzölte a nápolyi herceggel, a ki akkor firenzei hadosztályparancsnok volt, hogy az ő véleménye szerint a puskák töltényeinek elsülése alkalmával keletkező gáz főlhasználásával a puskáknál is el lehetne érni azt

a gyorsaságot, mint a mitrailleuröknél. A hadügyi és tengerészeti miniszterek megbízták Cei-Rigottit a puska elkészítésével és gyakorlóhelyül rendelkezésére bocsátották a speziai öblöt és a viareggioi lövőteret. Őt évi kísérletezés után sikerült is neki előállítani az új gyorstűzelő, kifogástalanul működő puskát.

* **Délafrikai városok.** Bizonyára nem lesz érdektelen, hogy honnan erednek azok a városnevek, melyeket most a transzvaáli háborúval kapcsolatban szélteben emlegetnek. Az annyit emlegetett Durbant sir Benjamin Durbanról neveztek el, ki 1834-ben fokföldi kormányzó volt. Grahamstownt és Harrysmitht hasonnevű parancsnokokról keresztelték el, Caledon, Beaufort, Somersét és Cradock pedig volt kormányzók neveit örökítik meg. Ladysmith, Port Elizabeth és Ladygray neveiket az udvariasságnak köszönhetik, mert alapítóik ezeket a városokat volt kormányzók nevére keresztelték el. Kimberlejt, a gyémántvárost, Kimberley earlrol neveztek el, akinek a gyarmatügyi titkársága alatt lett ez a hely a gyémántásók fővárosa.

* **A ruhatáros felelőssége.** A párisi Nouveautés színház ruhatárában elveszett egy prêmes kabát. A kabát gazdája perindított a színház igazgatója ellen és a bíróság meg is ítélte neki ezer frankot. A kabát gazdája 1730 frankot és 500 frank külön kártérítést követelt, amit azonban a bíróság túlzott követelésnek ítélte.

REGÉNY.

A „Világ Szive”.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: Krampera János.

(Folytatás.)

29.

Hirtelen, az erős bor hatása alatt megfedkezve magáról, vendége felé hajolt. — Igen, — suttogá fülebe, — most, e pillanatban is van házamban egy ilyen vén Lacandone — keresztetelen indián — s vele van a lánya is, szép mint a csillagos éjszaka. Talán holnap, ha megtetszel nekem, angol barátom, megmutatom neked, bár tudom, hogy ha meglátod, el nem mégy innen. Milyen csodaszép egy nő! Ha mindjárt ördög lakozik is szívében! Ezeknek a fiuknak — s hunyorgatva mutatott az asztalnál ülő akasztófavirágok felé — még meg sem mertem mutatni, de José ma éjjel meg fogja őket látogatni s ha jó magam tán félek is kissé, ő ugyan nem fog velük sokat teketóriázni.

Nos hát, elhiszed-e, hogy ennek a leánynak és apjának annyi kincs hollétéről van tudomásuk, a mennyi elég volna arra, hogy ebben a társaságban minden egyes embert oly gazdaggá tegyen, akár az angol királynő? Hogy honnan tudom? Tudom, mert saját szájukból hallottam, de töltsd csak te a poharadat s gyujts rá egy szivarra, majd elmondom az egész történetet.

VI. FEJEZET.

Az ebéd és a mi azután történt.

— Figyeljen csak sennor: Ha érdeklődik az indiánok és a régi romok iránt, bizonyára hallott már beszélni róla, hogy messze az erdős országrészben, hová még fehér ember nem tette be a lábát, él egy népfaj, melynek csodálatos városairól azt mondják, hogy tele vannak arannyal. Sokan azt mondják, hogy az egész csak hazugság s ilyen nép és ilyen városok nem is léteznek, de csak azért mondják, mert még eddig senki sem talált oda. Én részemről mindig azt tartottam, hogy kell valami igaznak lenni ebben a mende-mondában, más-különbem nem tartotta volna fenn magát oly sokáig.

Nos hát, pár hónap előtt fülembé jutott, hogy egy idegen, vén indián doktor, kiről azt mondták, hogy messze a földrész belsejéből jött, üttöt tanyát másodmagával, egy nővel a környékbeli erdőségekben. Hogy azonban éppen melyik részen tanyázik, nem tudhattam pontosan meg, különben is, nem nagyon törődtem vele. — Történt azonban, hogy egy indián ember a vámot, melyet minden erre járón megveszek, hogy ilyenformán valami megtérüljön az utak csinaltatására fordított költségemből, mondom, ez az indián a vámot egy darabka olyan szinarannyal fizette meg, a mely arannyak egyik oldalára egy szív volt rábilyogozva.

Már pedig, ha ön tán nem is tudja, de én tudom, hogy a szív megszentelt jelvény ezek közt az indiánok közt s az volt már sok nemzedéken át, mert épületeik romjain és falain majd mindenütt ott található, ha mindjárt azt, hogy mit jelentsen, egyedül csak tanítómesterük, a Sátán tudja is.

Én hát, mikor ezt a jelvényt az aranydarabon megláttam, rögtön megkérdeztem az indiánt, hogy honnan szerezte, ő pedig elég készséggel bevallotta, hogy egy kis eleségért való fizetség fejében a vén dokortól kapta. Azt is megmondá, hogy hol találhatom fel s aztán elment isten hírével, de a helyre nézve már galádul hazudott, mert odamenve, minden kutatásom kárba veszett. — Máig sem találok vala fel őket, ha cselhez nem folyamodom, melylyel aztán megcsiptem őt is, leányát is.

A dolog egyszerű volt. Egyik szolgálatomban álló emberem ismeretségben volt egy másik emberrel, a ki már volt az erdőben a doktornál s kapott is tőle gyógyszerket, a rejtékhelyet azonban nem akarta elárulni. Szolgám azonban mégis kivette belőle a titkot és pedig ilyenformán: Könyörgő izeneteket küldött ismerősével a doktorhoz, kérvén őt, jönnie el és mentenie meg haldokló gyermekét, a ki ide közel egy házban fekszik, de helyéből nem tud megmozdulni.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

NYILT-TÉR.

„MARGIT” GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg-megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzése szerint kevés szabad szén-savat, ellenben sok szén-savas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitűnő hatású a légutak s tüdő hurutos állapotainál, különösen szívós váladék esetén; tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Margit-víz” megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz kevés szabad szén-savánál fogva. Kiváló hatást látni tőle a gyomor és belek hurutos állapotainál, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav oka a rossz emésztésnek.

A húgysavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá a hólyag hurutos bántalmainál, a kö- és homokképződés eseteiben, miért is a budapesti és bécsi egyetem orvosainál, mint az orvosvilág egyéb előkelőségei a legszivesebben használják, előnyt adnak a „Margit”-forrásnak a hozzá hasonló összetételű gyógyvizek fölé.

Mint ivóvíz

kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

ÉDESKUTY L. ásványvíznagykereskedés
cs. és kir. udvari szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszer-tárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

7926.
1900.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező, a debreczeni 1. sz. tjkvben 142. rend és 7354. helyrajzi szám alatt fölvev s a Vay-féle ház után kiosztott 15 hold 1395 □ öl ondódi föld a f. 1900. év október hó 17. napján, d. e. 9 órakor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár 9100 korona, amelynek 10%-át kötelesek árverezők készpénzben, bánatpénzül, az árverelőbizottság elnökének kezéhez letenni.

Az árverési feltételek a város számvevői hivatalánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1900. június 26-án tartott üléséből.

A városi tanács.

CSEKŐ LAJOS göztégla és cserépgyára Mező-Túron.

Ajánlja: Nyers építkezéshez fémtéglaít 1/4, 2/4, 3/4 és 1/2 nagyságban, továbbá 3/4 nagyságban keret, valamint talpzat, kongó, kéménysarok és utónsajtolt tégláit. — Továbbá szinte géppel gyártott szilárd falitéglaít és kütűnő minőségű fedélcserépeit, a lehető mérsékelt árak mellett, a mezőtri vaspályánál kocsiba rakva, vagy a gyárban átadva.

Kívánatra árjegyzékkel ingyen és bérmentve — mintákkal azonban bérmentetlenül — szívesen szolgál.

Iglófürdő.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasut) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett, nagy kiterjedésű fenyvesek közepette, pompás sétányokkal. Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely ideggyengeség, légzőszervek bántalmaiban szenvedőknek, üdülők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdőevad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóevadban tetemes árleengedés. Fürdőorvos Dr. Neubauer Lajos. Posta és távirat állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló, vagy Budapest-Ruttka-Igló. Prospektusokkal szolgál.

a fürdőigazgatóság
Iglófürdőben.

Apró hirdetések felvé-
tetnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvé-
tetnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

E rovatban az egyszeri beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalvánnyal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Valódi Zacherlin féregpor eredeti gyári árban kapható Deutsch Lajosnál piac-utca. 3.	Kiadó 5 szobás utca, 3 szobás udvari lakás Hatvan-utca 22. sz. 6. Egy magános nő teljes ellátásra elfogadtatik Péterfia-u. 1. sz. 7.	Czipő, kalap legjobb és legolcsóbb Révész Zsigmond uri divat-áruházában főtér, Ranunkel-ház. 10.	Pinczo, mely üveges borok be-raktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott.
Sostakerti és érmelléki borok eladók. Értekezhetni Péterfia-u. 18. sz. háznál. 4.	Biciklitt keresek 8 kor. havi részletfizetésre. Szücs G. Kandia-u. 13. sz.	Borbély-segéd felvétetik július 21-iki be-lépésre, helyben, Hatvan-utca 17. 11	Takaréktűzhely keveset használt, Kossuth-utca 13. sz. háznál, igen jutányos áron eladó.

Tavaszi és nyári idény 1900.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3.10 mtr. (frt 2.75, 3.70, 4.60 jó hossz, teljes uri öltönyt (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak }
" 6. — és 6.90 jobb }
" 7.75 finom }
" 8.65 finomabb }
" 10. — legfinomabb }
valódi brünni szövetből.

Egy szelvényt fekete szalon öltönyhöz 10 frt, valamint felöltőszöveteket, turista-lodoneket, legfinomabb kamarnokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintái szállításon kívül a magánfelek előnyei: szöveteket közvetlenül fenti cégtől a gyárhelyiségből rendelni tetemesek.

HEYDEN TÁPANYAGA

(NÄHRSTOFF HEYDEN)
egy feltárt fehérnye, mely az emésztési szervektől függetlenül kiválóan táplál.
Előnyös erősítő és tápláló
gyengékedők, gyermekek, szoptató nők, vérszegény, lábadózó és sovány egyének részére, valamint testi és szellemi kimerültségnél.
Étvágygerjesztő.
Kapható gyógyszerárak és gyógyszer-üzletekben.
— Heyden vegyészeti gyára Radebeul—Drezda.

Hirdetések után

július hó 1-től kezdve bélyegilletéket fizetni nem kell! Így minden egyes hirdetés

30 krral kevesebbe kerül
a hirdetőnek.

Hirdetéseket legolcsóbb árban
vesz fel

a Debreczeni Ellenőr
kiadóhivatala.